

NYE MØNSTRE
TRYGG OPPVEKST

Nye mønstre - Et dypdykk i relasjonen mellom familiekoordinatorer og familier

Hilde Danielsen, Forsker 1 Norce/NLA og Kjetil Lundberg, professor HVL

Publikasjoner så langt

Eirin Mølland, Kjetil Lundberg, Tormod Bøe, Kristin Haraldstad, Hilde Danielsen, Kristine Vigsnes, Torunn Ask, Philip Wilson (2020) "Economic composition and income volatility of Norwegian low-income families – a mixed method study of its implications". Nordic Journal of Social Research. Scandinavian University Press.

Mølland et al (2020). "The New Patterns study: coordinated measures to combat child poverty"
<https://doi.org/10.1177/1403494820956452> Scandinavian Journal of Public Health

Lundberg, Kjetil, Hilde Danielsen og Kristine Vigsnes (2020). "Sosialfaglig arbeid i et nedstengt Norge: Erfaringer fra et tiltak for lavinntektsfamilier". Fontene <https://fontene.no/fagartikler/sosialfaglig-arbeid-i-et-nedstengt-norge--erfaringer-fra-et-tiltak-for-lavinntektsfamilier-6.47.713737.cddfddd142>

Publikasjoner under publisering/under arbeid:

Lundberg, Kjetil og Hilde Danielsen 2023. 'The flexibility of family coordinators in complex family interventions: Building relations over time to families living in sustained poverty European Journal of Social Work. In review.

Danielsen, Hilde og Kjetil Lundberg 2023. Turning points? Poor families experience of having a familycoordinator. Sent to Journal of Social Policy. In review.

Lundberg, Kjetil (et al) 2023. 'Iterations of work inclusion beyond the standard service: Personalised welfare services in the era of activation and innovation. Sendt til Comparative Journal of Social Work. In review.

Nye mønstre-prosjektet – Kvalitative studier

- Longitudinell dimensjon: studier over tid – Feltarbeid høst 2019, intervjuer vår 2020, planlagt feltarbeid høst 2020 (utsatt pga. pandemi), nytt forsøk vår og høst 2021
- Feltarbeid/ skygging av familiekoordinatorer i arbeid i fire kommuner – på kontoret, i møter, hjemmebesøk, m.m.
- Observasjon på fagsamlinger i Nye mønstre
- Fokusgruppeintervju (11) og individuelle intervju (7) familiekoordinatorer og ressurspersoner
- Intervju familier (10 foreldre)
- Tekster; Journal, familiens plan
- Feltarbeid og intervju frivillig sektor (8 tilsatte og fokusgruppe FK)

Tjeneste- og sosialpolitisk kontekst

- Aktiv arbeidsmarkedspolitikk (aktivering)
- Siloer og tjenestespesialisering
- Barneperspektiv i tjenestene

Hva strever de fattige familiene med i tillegg til økonomi?

- Sammensatte utfordringer blant både voksne og barn: knyttet til skole, utdanning, lønnsarbeid, gjeld, psykisk og fysisk helse blant voksne og barn, bolig, sosial støtte
- Utfordringer med språk, på grunn av migrasjons- eller klassebakgrunn
- Utfordringer med å forstå og nå fram i offentlige system

Familiekoordinatorens mange roller

- En særegen profesjonsrolle i dagens velferdstjenester
- store frihetsgrader og rom for skjønn – i tett samarbeid med familiene
- «... noen ganger er vi pårørende, sosial støtte, 'venn', psykiatrisk sykepleier, drosjesjåfør ... Vi er mye på systemnivå, koordinerer og samarbeider med de andre tjenestene og får dem i gang, muliggjør samarbeid, men også nede på bakken, hjelper dem med lekser og får dem gjennom eksamen, (...) **Hva er vi egentlig?** Vi kan være mange forskjellige ting gitt hva familien trenger, men ikke bare en koordinator på et kontor som administrerer hva andre skal gjøre. **Hvis det er noe som ingen gjør, er det virkelig noe vi må vurdere å gjøre»** (familiekoordinator)

Familiekoordinatorer gir administrativ, praktisk og emosjonell støtte

- Starten på forholdet: En hektisk periode for familiekoordinatoren;
- Kartlegging av familiens situasjon
- Praktisk hjelp av mange slag (f. eks. bestille tannlegetime; organisere en barnebursdag)
- Emosjonell støtte (f. eks. ifbm. stress i møte med Nav, håndtering av sorg)
- Involvering av de ulike tjenestene rundt familien; Aktivisering av rettigheter og behov – etablering av nye mål (f.eks. barns behov, utdanning, sysselsetting, fritidsaktiviteter, helseforbedringer, bolig)
- «Vi har tid til å bli kjent med de, og vi spør: Hva er viktig for deg og hvor er du nå?» (familiekoordinator)
- «Når vi kommer inn ... De kan ha bygget opp en husleieforsinkelse, kanskje en advarsel om oppsigelse av boligkontrakten, mange ubetalte regninger og de har helt mistet oversikten (...), men jeg opplever at for de fleste familiene tar det 6 måneder til et år...» (familiekoordinator)

Tillit, 'timing' og endring over tid

- Relasjon, tillit og kunnskap bygges over tid; Tidssensitivt arbeid
- Familiekoordinatorer – tilgjengelig for familiene over tid
- Kan til tider gå forsiktig fram for å holde et godt forhold
- Pågående forhandlinger om fokus og mål
- Det tar lengre tid å bygge relasjoner til barn og unge

«Med de som sliter med å få tillit og som virkelig holder garden oppe (...) Å ta tiden det tar, å tillate noen pauser, at de ikke dukker opp ... Jeg opplever at vi kan være veldig fleksible i møte med familier»
(familiekoordinator)

«Det er mange ting i familien som vi ordner tidlig, som økonomi, gjeldsrådgivning, nettbankhjelp og de tingene. Da blir det roligere i familien og vi får bli mer fokusert på barn og unge»
(familiekoordinator)

Kulturell gaidding av barn og ungdom i overgang til voksenlivet

- Dialog og støtte rundt hverdagslivets utfordringer; råd om «overgang til voksenlivet» (hvordan søke jobb, hvordan skrive CV eller gjøre jobbintervju, hvordan skaffe bolig osv.)
- Kulturell kunnskap/ "Middelklassekunnskap" - familiekoordinatorene blir kunnskapsmuliggjørere for dem
- «Jeg har merket en endring i forholdet til barna og ungdommene i familiene. Spesielt blant de som går fra å være i begynnelsen av tenåringene til å bli 18 år i oppfølgingsperioden, at jeg får en annen og tettere kontakt med dem. Kanskje spesielt i familiene med det dårligste utgangspunktet, ser jeg at jeg blir brukt nærmest som reservemamma. De etterlyser ting som de burde hatt støtte til hjemme». (familiekoordinator)

KAISA HANSEN-SUCKOW

OSS MOT VERDEN

En oppvekker for alle som tror
fattigdom ikke finnes i Norge.
Mimir Kristjánsson,
forfatter og politiker

**EN HISTORIE OM
Å VÆRE FATTIG**

M

Deltagernes opplevelser

Å være en del av Nye Mønstre fortelles gjennomgående om som en før og etter opplevelse. Endringene er imidlertid forskjellige:

«Hadde det ikke vært for (navn på familiekoordinator) vet jeg ikke, jeg hadde kanskje vært død nå»

«Jeg føler meg mer hørt og sett»

Vendepunkt og små øyeblikk

«Jeg kan ikke kalle det hjelp, det jeg har fått av NAV. De behandler meg som om jeg forstår rutinene deres, og jeg skjønner det ikke. De sender meg mail – jeg vet ikke hva det står eller hvor jeg skal henvende meg.

«Sammenlignet med den situasjonen har livet gått fra helvete til himmelen.»

«Jeg har lagt selvmordstankene bak meg.»

«Jeg kan senke skuldrene, for jeg vet at noen kan hjelpe meg med utfordringene»

«Det har betydd mye å møte noen som tror på meg og stoler på meg»

Hvilken hjelp har familiene fått?

- mer stabil inntekt (lønn, gjeldsordning eller mer presis bistand fra NAV)
- bedre bolig
- mer riktig helsehjelp
- bedre tilknytning til utdanning/arbeid
- mer oppfølging rundt barn, skole og fritidsaktiviteter.
- Møtt empati og sosial støtte

Samtidig vil utfordringene rundt fattigdom, sykdom i noen familier vedvare og veien fram til lønnsarbeid kan være svært lang.

Lærdom fra nye mønstre

Mange av endringene som Nye Mønstre bidrar med vil ikke telle som en effekt eller et positivt resultat i henhold til "arbeidslinjen" fordi de ikke alltid får fast lønnsarbeid

De kan imidlertid ha stor betydning for livskvaliteten til voksne og barn og dermed fremtidsutsiktene for barna

Mens velferdspolitikken holder seg til langsiktige mål om å forbedre foreldrenes økonomiske kapasitet, trenger barn endring her og nå

Barna har bare én barndom

Hvilken hjelp får barn/unge?

1. De nyter godt av det helhetlige familieperspektivet knyttet til økonomi, helse, bolig som kan bidra til mer stabil hverdag

«Det har hjulpet for barna også, at jeg har fått hjelp. Når jeg har det bedre, vil de få det bedre.»

2. Familiekoordinator bidrar til koordinering rundt barna

- «Sønnen min hadde ikke aktiviteter før»

3. Familiekoordinator blir en ressurs for barn og unge:

- «Datteren min har vendt seg til å ringe FK hvis hun lurer på noe»

Nye mønstres overføringsverdi:

- Behovet for **målrettet** støtte som utfordrer velferdstjenestenes rammer
- Verdien av en **fleksibel** og langvarig nøkkelrolle mellom tjenester, sivilsamfunn og folk med sammensatte behov
- Potensialet i **frivillige** og tiltak for utsatte grupper
- Betydningen av tid, **tillit** og "timing" av intervensjoner
- **Små øyeblikk** kan bidra til store **vendepunkt**
- Verdien av et **helhetlig familieperspektiv** som ser både voksne og barn
- «Den som har vært den beste hjelpen for oss, er absolutt familiekoordinatoren».

NYE MØNSTRE
TRYGG OPPVEKST

Fylkesmannen i Agder

FOLKEHELSEPROGRAMMET
i Agder

Høgskulen
på Vestlandet

NORCE

Forskningsrådet

1493 UNIVERSITY OF
ABERDEEN

Nettside: www.nyemønstre.no